

Kalender

Onsdag den 17. september kl. 19

Bestyrelsesmøde

Mandag den 6. oktober kl. 19

Medlemsmøde sammen med Nydambådens Laug.

På medlemsmødet vil Per Ethelberg holde foredrag med titlen: "Tanker om den tidlige rigsdannelse i Sydsandinavien".

(se andet sted i nyhedsbrevet).

Lørdag-søndag 18. – 19. oktober

Husflidsudstilling Sønderborg Slot

(se andet sted i nyhedsbrevet).

Mandag den 1. december kl. 18

Gule ærter

Falkoner ved "Historisk dag ved søen"

Foto: Henry Stefansen

Tanker om den tidlige rigsdannelse i Sydsandinavien

Foredrag 6/10

Tolkningsforsøgene af våbenofferfundene har været mange og forskelligartede, og det er de stadig (Engelhardt 1863, Ørsnes 1969, Ilkjær 1990; 2000). Det gælder både proveniens og årsag. Hvem stod bag? Hvor kom de fra og hvorfor? Det er og har været de helt centrale spørgsmål. Fælles for de fleste svar er, at de tager udgangspunkt i våbenofferfundene selv uden særlig megen skelen til den kontekst, de var en del af, den gang ofringerne fandt sted. Boplads, gravplads, handelsplads, forsvarsanlæg, importfund mm bliver sjældent vægtet i tilstrækkelig grad.

På Engelhardts tid var dette en forståelig tilgang til materialet, idet mange af de fund, vi kender i dag, var ukendte. Siden begyndelsen af 1970'erne har det været almindeligt, at man som arkæolog har defineret sig ud fra sit speciale. Man har været våbenofferfundsarkæolog, bopladsarkæolog, gravpladsarkæolog osv. Med udgangspunkt i sit speciale har man forsøgt at forstå og beskrive samfundsudviklingen i jernalderen. Men jernalderens virkelighed var langt mere facetteret. Her var gårde, landsbyer, handelsplads, gravplads, offerfund, forsvarsanlæg osv. samtidige strukturer med én alt overskyggende fællesnævner. Nemlig det samfund de var en del af og som bestod af de mennesker, som "producerede" dem. Derfor kan fundene bedst afkodes ved at betragte dem kontekstuel.

Mus.insp. Ph.d.
Per Ethelberg
Museum Sønderjylland
Arkæologi – Haderslev

Per Ethelberg har været ansat på Museum Sønderjylland siden 1979 med en kort afstikker til Sydsjælland i 1988. Først som studerende og sidenhen som færdiguddannet arkæolog. Siden han skrev speciale i 1984, har han i en lang række artikler og bøger beskæftiget sig med gårdens og husets udvikling siden bondestenalderen specielt med fokus på ældre bronzealder samt romersk og germansk jernalder. I den forbindelse har det været naturligt også at se på samfundsudviklingen. I romersk jernalder synes den tidlige rigsdannelse at have været den altdominerende drivkraft hvorom samfundsudviklingen drejede.

Cand. Phil. Moesgård 1984
Mus.insp. Sydsjællands Museum 1988
Ph.D. Københavns Universitet 1999
Museumsinsp. Museum Sønderjylland 2000

Få Nyhedsbrev via hjemmesiden.

25 medlemmer af lauget får denne gang Nyhedsbrev via hjemmesiden www.Hjortspring.dk.

Så snart det er redigeret og klar til at gå i trykken lægges det ind på hjemmesiden, hvor det kan læses eller hvorfra det kan udskrives (pdf-format). Hjemmesideudgaven er naturligvis i farver. Så sendes en mail til de, der har tilmeldt sig ordningen med besked om, at nu er det klar.

Alle, der vil være med i denne ordning, skal sende en mail til formand@hjortspring.dk. Næste nummer vil blive tilsendt på denne måde i stedet for i papirudgave.

J. J. Kjær Rasmussen

Lånte dragter

Lånte dragter må gerne afleveres i Lindeværftet

J. J. Kjær Rasmussen

How I came to be interested in Hjortspringbåden

It was, possibly in 1960, on a cycling holiday in northern Europe, I visited the National Museum in Copenhagen and saw on display, first, an umiak [konebåd] frame, and then Hjortspringbåden – at least those two seem to be linked in my memory.

A few years later, as manager of an outdoor/skiing/climbing shop in a busy city, I left the house one morning to see that the neighbor, an older German fellow, had two small skin boats sitting on sawhorses in his driveway. "What are they? They are Klepper Faltbots, a kind of two-person kayak. You can borrow one, if you want." So we did, and later, with my manager's discount, I bought one through the shop.

Then, in Vancouver, we claimed our Canadian heritage in a canoe, in both fresh and salt water, with multi-day trips, for example, the Bowron Lake Circuit, and trips on the Inside Passage on the BC coast, as well as continuing our kayak trips – on the BC coast, and also down the length of the Thames and along the length of Lofoten in Norway.

In BC we had found examples of Native canoes, pulled up on village beaches, and in museums, and heard how the red lines [seemingly replicating a skin boat frame] must be painted inside the shell of the expanded dugout boats, "Because."

Then, working in Greenland, I got reacquainted with the umiak, and its little sibling, the umiaraaq [a skin/frame jolle]. And I, myself, as a member of the local qalaq club, built 2½ Greenland style qajaqs. Following our by now long established pattern, Lesley and I made three trips on the fjords, just the two of us in our double Klepper, our longest trip totaling 28 days.

Finally, last October, while on a cycling trip in Denmark, at the National Museum, I asked about the Hjortspring boat, to be told it was in storage, awaiting the new exhibit. "But a few guys have built a reconstruction on the island of Als," the charming young woman said, "Why don't you go and look at it?" So I did.

The security guys at the goods entrance of the Danfoss plant were kind enough to put me in contact with the Chair of the Guild, and then I was able to see the boat – and, on a table opposite, a model of a hypothetical predecessor – a skin boat!

So, as a new member of the Guild, my delight in the Hjortspring boat is expanded by the notion that has – possibly – some connection to the history of skin boats, as well as the satisfaction of being able to paddle an authentic reconstruction.

Thomas F. Quinn

Thomas Quinn fra British Colombia i Canada har været medlem af Hjortspringbådens laug i et års tid. Under en 3 ugers cykeltur rundt i Danmark besøgte han Lindeværftet. En medarbejder ved Danfoss Universe kontaktede undertegnede, og besøget arrangeredes.

Thomas var meget interesseret i vort projekt og i fundets historie og blev medlem. I øvrigt var det anden gang, han kiggede ind hos os. I 1995 havde han været her. Til Historisk Dag ved Søen var Thomas og hans kone Lesley meget aktive. Allerede fredag deltog de i arbejdet med at opstille teltene omkring markedspladsen, og de deltog i nedbrydnings- og oprydningssarbejdet til det sidste. På billedet er Thomas klar til at stige om bord i Tilia.

J. J. Kjær Rasmussen

Foto: Lesley Quinn

Hvordan jeg blev interesseret i Hjortspringbåden

Oversat af Lene Bonné Rasmussen

Det var, muligvis i 1960, på en cykeltur til Nordeuropa, at jeg besøgte Nationalmuseet i København og så en udstilling – først en umiak (konebåd) – et stel – og så Hjortspringbåden - de to syntes i det mindste at være forbundne i min hukommelse.

Nogle få år senere, som leder af en skiturs/klatring - forretning i en travl by, forlod jeg huset en morgen og så, at naboen, en ældre tysker, havde to små skindbåde stående på savbukke i indkørslen. "Hvad er det for nogle?" "Det er Klepper klapbåde, en slags topersoners kajak. Du kan låne en, hvis du vil." Det gjorde vi, og senere, med min chefs rabat, købte jeg en gennem butikken.

Så, i Vancouver, hævdede vi vores canadiske arv i en kano, i både fersk- og saltvand, med flerdages ture. Fx Bowron søen rundt og ture på the Inside Passage på kysten af Britisk Columbia (BC), ligesom vi fortsatte vores kajakture langs kysten og også ned langs Themsen i England og langs Lofoten i Norge.

In BC havde vi fundet eksempler på indfødtes kanoer, trukket op på land på lokale strande og i museer og havde hørt, hvordan de røde linjer, (der syntes at gentage en skindbåds stel) skulle males inden i skallen af de udstrakte stammebåde. "Fordi".

Da jeg arbejdede i Grønland blev jeg igen bekendt med umiakken og dens lillesøster, umiaraaq'en, en skindjolle, og har selv som medlem bygget 2½ grønlandske kajaker. Idet vi fulgte vores langtidsetablerede mønster, foretog min kone Lesley og jeg tre ture på fjordene, bare os to alene i vores dobbelte Klepper. Vores længste tur var på i alt 28 dage.

Endelig, sidste år i oktober, var jeg på cykeltur i Danmark. På Nationalmuseet spurgte jeg efter Hjortspringbåden og fik at vide, at den var opmagasineret og ventede på en ny udstilling. "Men nogle få fyre har bygget en rekonstruktion på øen Als", sagde den charmerende unge kvinde. "Hvorfor tager du ikke over og ser på den?" Og det gjorde jeg så!

Portnerne ved indgangen til Danfoss var så venlige at sætte mig i forbindelse med formanden for Lauget og jeg blev i stand til at se båden - og på et bord overfor en model af en hypotetisk forgænger – en skindbåd!

Så som nyt medlem af Lauget er min glæde over Hjortspringbåden vokset med den ide, at dens historie muligvis har nogen forbindelse med historien om skindbådene, såvel som tilfredsstillelsen af at være i stand til at padle i en ægte rekonstruktion.

Thomas Quinn, Britisk Columbia

Husflidsudstilling på Sønderborg Slot.

Lauget er blevet forespurgt fra Sydals Husflidsforening om lauget i lighed med tidligere år vil deltage i den årlige husflidsudstilling på, Sønderborg Slot den 18. og 19. oktober. Jeg har på vegne af lauget tilkendegivet, at det gør vi.

Vi påregner at deltage med nogenlunde samme opsæt som tidligere. Det vil sige en mindre udstilling sammen med en arbejdende stand med vævning, træskæring m.m. på tildelt stand, som vi forventer bliver i Østre Forgemak som tidligere. Endvidere vil vi lave en opstilling i gården med enten stævnestykke eller midterstykke af båden, samt en smedie - evt. sammen med "Nydamselskabet" - hvis vi kan skaffe smede.

Vi har endnu ikke modtaget nogen officiel indbydelse til udstillingen, så jeg er for nuværende ikke i stand til at sige noget endeligt om studeplads, åbningstider eller tidspunkt for opstilling, men de forventes at tilgå omkring midten af september.

Medlemmer, som kan tænke sig at deltage kan melde sig til undertegnede på tlf. 74 49 12 01 eller kek@andersen.mail.dk.

Det vil især være ønskeligt om nogen der kan lave bastsnor vil være med, samt smede.

Knud Andersen.

Endagsudflugt til Dejbjerg Jernalder, Bundsbæk Mølle og Bork Vikingehavn

Søndag den 8. juni 2008 deltog 28 laugsmedlemmer på en endagsudflugt i strålende solskinsvejr med bus til ovennævnte steder. Vi startede fra Nordborg kl. 7.00 og efter stop og opsamling på vej mod Sønderborg hvor de sidste kom på bussen fik vi morgenkaffe med medbragt morgenmad. Turen blev en oplevelsesrig dag med mange informationer og indtryk relateret til jernalderen og vikingetiden samt landskabet i det vestjyske. Vi blev modtaget i Dejbjerg Jernalder af arkæolog Torben Egebjerg der er tilknyttet Ringkøbing – Skjern Museum og guidet på fremragende vis gennem turen.

Dejbjerg Jernalder

Vel ankommet til Dejbjerg Jernalder fulgte en rundvisning i museet med fokus på den flotte udstilling af den rekonstruerede Dejbjerg vogn. Det fremgik af introduktionen, at der er lige så mange uafklarede forhold omkring Dejbjerg vognen som vi har omkring Tilia Alsie.

Hvor gammel er vognen, hvad har den været brugt til, hvorfor/hvordan er den endt i Dejbjerg mose, og hvor er den fremstillet? Den fortæller om et dygtigt håndværk med mange detaljer. Originalen kan ses på Nationalmuseet og betragtes som et af de betydeligste oldtidsfund i Danmark.

På den fortsatte tur kørte vi forbi mosen nær Dejbjerg hvor de to vogne, eller rettere resterne af dem, blev fundet for ca. 100 år siden i forbindelse med tørvegravning. Fundstedet var markeret med en stor sten, der ragede op i landskabet. Årsagen hertil var, at landskabet havde ændret udseende, fordi der, dengang man gravede, blev fjernet ca. 2 meter tørv i området.

Ud over museet var der i Dejbjerg Jernalder anlagt en jernalderlandsby med 2 gårde, agre med dyr og en offermose. Gårdene er ikke fundet på stedet men opført efter arkæologiske fund i Tarm- og Dejbjerg området.

Torben fortalte, at ny viden har vist, at jernalderfolket levede adskilt fra husdyrene. Den varme som husdyrene kunne bidrage med til opvarmning af boligdelen var blevet undersøgt og viste sig at være af megen ringe betydning ($\frac{1}{2}$ grad C.). Derfor var stald og bolig delt med et forrum med indgange til hver sin side, hvor der kun var dør i indgangen til stalden. Desuden har fund vist, at man nærmest ved forrummet og mod boligdelen havde placeret **heste** og derefter de øvrige husdyr nemlig køer, kalve og bagerst i stalden svinene. Husene var desuden bygget op af brædder og tætnet med ler og halm og derfor de rene brandtomter uden flugtveje hvis der opstod brand i forbindelse med ildstedet, som lå midt i huset.

Bundsbæk Møllegård

Frokosten blev indtaget på Friluftsgården **Bundsbæk Møllegård**, der ligger tæt ved Dejbjerg Jernalder. På stedet er bevaret / restaureret en vandmølle, den ældste fungerende mølle i Vestjylland. Vi fik demonstreret at møllen fungerede.

Efter en overdådig frokost i spisesalen var der lidt fritid til at besøge sommerens særudstilling i de tilstødende lokaler. Temaet var "Årets skikke og traditionen tro" samt en udstilling om rakkernes barske og spændende historie.

Bork Vikingehavn

På turen videre til Bork Vikingehavn kom vi forbi Skjern Ådal hvor vi fik lidt historie om genopretningen af Skjern Å til det oprindelige forløb fra før afvandingsprojektet i 1960'erne. I dag et smukt egenartet område, et fuglereservat med et rigt fugleliv, meget besøgt af fuglekendere og turister.

Vel ankommet til vikingemuseet Bork Vikingehavn blev vi introduceret til 2 igangværende projekter "Vandmølleprojektet" og "Kirkebyggeriet". I et af vikingehusene var der udstillet en model (1:5) af en vandmølle. Modellen var baseret på forskellige fund bl.a. nogle vingblade. Projektet skulle dokumentere, at der var vandmøller i vikingetiden.

Kirkebyggeriet er langt fra færdigt. Der var bygget et skelet med egestolper i hjørnerne samt vægge på to sider samt spær. Var der kirker i vikingetiden og hvordan så de ud og hvem brugte dem? Kun stolpehuller er kendte.

Herefter var der fritid til selv at besøge museets faciliteter bl.a. smedie, potteværksted, offerstedet og souvenirforretningen. Kun et par smede var aktive.

Klokken ca. 15 tog vi afsked med Torben og gik over til den nærliggende Fahl Kro hvor vi drak kaffe med dejlig æblekage eller kringle til.

Klokken 16 var der afgang mod Nordborg med afsætning undervejs. Alt i alt en begivenhedsrig og spændende dag.

Hjortspringbådens Laug Udflugt

Vi, "The Farber's", deltog i vores første udflugtstur med Hjortspringbådens Laug den 8. juni 2008.

Udflugten gik til Dejbjerg Jernalderlandsby, til Bundsbæk Mølle og afsluttende til Bork Vikingehavn.

Selvom det var en udfordring at skulle stå op klokken 6.00 en søndag morgen og derpå cykle til afhentningsstedet uden at have fået morgenmad og derpå få at vide, at kaffen ikke bliver serveret "før klokken 10.00", nød vi denne oplevelsesrige udflugtsdag helt enormt.

Da vi ankom til Kvickly (Nordborg), blev vi allerede modtaget af flere medlemmer. Bussen, et gult, lynlignende fartøj, kom i god tid. Her ad vejen blev flere medlemmer samlet op og endelig ved otte tiden kunne kaffen, til medbragt mad, blive serveret i bussen.

Vi ankom til Dejbjerg, hvor arkæologen Torben Egebjerg modtog os og gav os en lærerig rundvisning. Vi så rekonstruktionen af Dejbjergvognen, som blev fundet i en mose kun få kilometer fra Dejbjerg. Arkæologen var lige så stolt af deres håndlavede vogn, som vi er af vores Hjortspringbåd. Alt var håndarbejde. Messing og sølvbeslag var blevet brugt, og den så helt imponerende ud. Desuden lærte vi også, at vikingerne vist ikke levede i samme opholdsstue med deres husdyr. Man har i de seneste år fundet beviser på, at der var skillevægge mellem husdyr og menneskebolig. Man har i den nyeste tid også fundet beviser på, at allerede vikingerne havde heste med i deres husdyrsbestand, men hvad de blev brugt til, er stadigvæk et stort spørgsmål. Kunne de have været brugt som arbejdsdyr eller måske som transportmiddel?

Ved Bundsbæk Mølle kiggede vi på den gamle vandmølle. Og det var også her vi fik serveret en meget velsmagende frokost. De, der havde lyst, kunne læse om de gamle skikke og traditioner. Hvorfor fejrer vi fx Skt. Hans, hvor kommer mors- og farsdag fra osv.

Bork Vikingehavn gav os mulighed for at se forskellen på vandmøller. Bundsbækmølle fungerede med tyngdekraften, hvor vandet styrtede oppefra og ned på pladerne af vandhjulet, mens rekonstruktionen af en vikingemølle viste, at de brugte medstrømmen fra et vandløb.

Kaffen fik vi så serveret på Fahl Kro. Vi kunne vælge mellem æblekage med flødeskum eller kringle. Samtidig kunne vi beundre en maleriudstilling med meget inspirerende tegninger, malerier og aquareller.

Nu var programmet afsluttet, og turen gik hjemad. Undervejs blev vi forført til at smage en ægte "Vikinger Mjød". Det var der næsten ingen, der sagde "NEJ" til. Vi har den tomme flaske som en glædelig erindring stående i vores hjem

Vi siger mange tak for en dejlig tur og ser med glæde frem til at være med en anden gang.

Med venlig hilsen Burt og Birgit Farber

Fra "Historisk dag ved søen"

Fotos: Lesley Quinn

Beretning fra medlemssejlads 2008

Sejladsen var ikke første gang jeg var på vandet i en robåd/kano, men alligevel var det en oplevelse så langt ud over det sædvanlige, at den helt klart er værd at beskrive.

Selve klargøringen af båden var næsten en lige så våd oplevelse som sejlturen i sig selv.

Vi fyldte båden med vand for at tætte træstykkerne, i det mindste var det hvad jeg fik at vide, selvom det mere så ud som om at de mænd der fyldte den gjorde det for vand pjaskeriets skyld.

Om lørdagen da vi skulle ud og sejle skulle vi først slæbe båden ned til Dyvig havn, og det var alt andet end nemt, hele rækken af padlere havde fat hvert deres sted langs båden, og så blev den ellers rullet af sted på sit stativ, oftest faretruende nær grøften.

Da de der tidligere havde været med ud og sejle fandt stativet til at sætte båden i vandet med frem, måtte jeg tage mig selv i at måbe et par gange. Det var godt nok den mest komplicerede søsætning af en båd jeg nogensinde har været ude for.

Da vi endelig havde fået båden i vandet hoppede vi i og så kom det vanskelige

Vi var en helt række der var med for første gang, og pludselig at skulle finde ud af hvad styrbord og bagbord, samt skodning betyder, ja det er altså ikke særlig nemt når man endnu ikke helt har styr på hvad vej padlen skal vende.

Da vi endelig kom fri af bredden sejlede vi et par gange i cirkler, hvilket primært skyldes at vi havde så stort besvær med at holde takten, men endelig kunne vi holde nogenlunde styr på hvem der skulle ro hvornår, og hvilken vej, så vi tog os en sejltur rundt i Dyvig og Mjelsvig.

Da vi begyndte at blive trætte og syntes at nu var det på tide med frokost fandt vi ud af at vi var langt foran tidsplanen, og roede ind til en lille halvø der lå midt i det hele.

Der lå vi så og råhyggede i det lange græs i en halv time, imens vi legede rundt med græshopperne og snakkede.

Da vi gik tilbage ud i båden var jeg dog ude for et lille uheld, jeg havde ganske vist lagt mærke til at der hurtigt samlede sig bundvand i båden, men en halv time uden at øse resulterede i en regulær sø i bunden af båden, hvor mine sko røg ned.

Egentlig var det udmærket, for de udgjorde et par gode øser, men det var noget af en soppetur resten af dagen. Vi roede direkte over til frokost stedet fra vores lille hyggelige ø, hvor der var dømt grillmad, drikkevarer, hvile og råhygge.

Da vi var færdige med at spise skulle vi tilbage, en tur der skete primært ved at lade båden flyde med strømmen. Den sidste del af turen gik ind til sejlklubben (Dyvig Bådelaug), hvor vi hørte om klubbens historie, og fik os en kop kaffe og lidt kage.

Det var egentlig spændende nok, men dog lidt langtrukket.

Til sidst skulle båden sejles tilbage til hvor den var sat i vandet, og så skulle den hejses tilbage på land.

Dagen sluttede med endnu et par ture lidt for tæt grøftekanten, men i højt humør, og en ny forelskelse, nemlig i Tilia Alsie.

Det at komme med på turen gjorde virkelig at jeg kom til at kende mange af dem der ikke kommer hver uge, og forhåbentlig lærte de mig, og resten af os nye at kende, så vi kan have en ligeså storslået tur næste år.

Marie Bernbaum

Sejladsforsøg den 21. juni 2008

I nyhedsbrevet nr. 1 for 2008 er der beskrevet et projekt hvis formål det er at belyse virkningen af en forstævningsfinne for at modvirke afdrift ved halv vind og vind foran for tværs. En gennemførelse af dette projekt kræver måling af følgende størrelser:

1. Bådens fart målt i forhold til havbunden (Beholden fart)
2. Bådens sejlretning i forhold til havbunden (Beholden kurs)
3. Vindens hastighed i forhold til båden (Relativ vindstyrke)
4. Vindens retning i forhold til båden (Relativ vindretning)
5. Bådens styrede kurs (Kompaskursen)

Det vil være hensigtsmæssigt at foretage målingerne i et farvand, hvor der ikke forekommer strøm. Dette kan let gennemføres i Dyvig eller Mjelsvig. Der blev anskaffet en vejrstation til gennemførelse af disse målinger. Det kan lyde mærkeligt at benytte en vejrstation, men den er i stand til at foretage de nævnte målinger. Desuden kan den vise de fem størrelser på skærmen af en PC-er. Yderligere kan den lagre disse data PC-ens hukommelse.

Udstyret nåede frem et par dage inden sejladen skulle finde sted. Selve målesonden blev monteret på en lille mast, som blev surret fast til en af tofterne.

Ved sejladen var vi blevet så fortrolige med udstyret at vi kunne aflæse de fem størrelser på PC-ens skærm, og de kunne derfor noteres manuelt ned på en skriveblok. Men vindens styrke og retning varierer hele tiden, og bådens retning og fart er heller ikke konstant. Det er derfor vigtigt at få alle fem størrelser aflæst og noteret på samme tid, hvilket er en umulig opgave. De opnåede resultater er derfor ret unøjagtige.

Siden hen er det lykkedes at finde ud af, hvor de målte data bliver lagret i PC-ens hukommelse. Ved næste sejlad er vi derfor langt bedre i stand til at gennemføre målingerne af de fem størrelser samtidigt.

N. P. Fenger

Sejlads lørdag den 21. juni 2008

Som skrevet i logbogen

Formålet med sejladen var, at måle bådens afdrift med det nyligt hjemkøbte måleudstyr.

J.P. Fenger stod for registrering af data.

Endvidere var der, som forsøg, monteret en styreåre i stævnen. Den var gjort fast lodret, så den ikke kunne dreje, men blot virke som "køl/retningsgiver".

Det var en tør dag med masser af solskin og lidt rigeligt med vind i forhold til "maskinkraften". Efter DMI var vinden 8 m/s.

Vinden stod direkte ind i på søsætningsstedet i Dyvig, så vi havde vores mas med at komme rundt efter, vi havde skoddet os fri fra land.

Turen gik direkte op imod vinden, til vi kom i læ på vestsiden af det indre af Dyvig. Her tog vi en slapper for at samle kræfter til den videre tur.

Efter ca. 15 minutters pause fortsætter vi, går rundt om pynten, op imod vinden, videre ud og krydser sejltreenden for at komme ind i Stegsvig. Men igen har vi problemer med at komme rundt, når vi ligger lige på tværs af vinden. Vi kommer bare ikke rundt, men driver for fuld kraft. Kan det være styreåren i stævnen, der hindrer os i at komme rundt? Jeg beordrer den fjernet. (Det var ikke let at demontere den. Skal den på igen, skal der findes en anden løsning.)

Efter endnu et forsøg kommer vi rundt, og bliver nu blæst ind mod Mjels. Vi havde, på skrømt, padlerne oppe som sejl, og kunne tydeligt mærke vindpresset på padlen. (Hvis Fenger har målinger, så farten kan beregnes, bliver den noteret senere.)

Vi nærmer os Mjels bådelaug, og vælger at gå rundt udenfor havnen uden at lægge til. Her kommer vi heller ikke rundt i første forsøg. Og da vi endelig kommer rundt, er det igen hårdt arbejde op imod vinden.

Vi mister en padle i vendingen, og den driver direkte imod bådebroen, men med den vind vælger jeg at lade den drive - vi skal ikke tættere på den bro.

Vi fortsætter op imod vinden, til vi når tangen ved indsejlingen til Stegsvig. Her går vi i land, og tager en halv times pause, inden vi igen lægger fra og sejler over til Johannes' grilplads for enden af Oldenorvej, hvor vi får lidt at spise.

Igen skal vi op imod vinden, men vi er klemt inde mod broen, så hvordan kommer vi derfra?

Besætningen placeres, så de har ansigtet imod agterstævnen. (Vi præsterer mere ved padling end ved skodning.)

Der montres et reb i agterstævnen, og fra land trækkes (drejes) agter op imod vinden, så vi kan komme direkte ud fra land.

Det gik fint, og lidt ude vendes besætningen igen, så de har front imod stævnen. Vi går rundt og op imod vinden, stadig med besvær.

Vi fortsætter til Dyvig, hvor vi går ind ved den inderste bådebro.

Her er Dyvig bådelaug vært ved en kop kaffe, og vi får et foredrag om bådelaugets historie.

Derefter følger det lille smut over til optagningsstedet.

Måling af afdrift:

Den var ikke vellykket. Den kommer vi til at gøre om.

Styreåren i stævnen: Se Knuds kommentarer herunder.

På turen var:

Padlere før frokost: ialt 16 stk. (9 gamle, 7 nye)

Padlere efter frokost: ialt 18 stk. (12 gamle, 6 nye)

I stævnen: Knud V.

Ved GPS'en: Fenger

Styrmand: Jørgen Anders

Kaptajn: Dan

Og så følger der lige et par kommentarer fra mig:

Når der er ny padlere med ombord, skal de have en kort introduktion, og de bør placeres agten for midten, så de får lettere ved at se, hvad der sker.

Næste gang vi er ude i et vejr, hvor vinden bestemmer så meget, vil jeg anbefale at vi binder en vimpel til hornet i stævnen. Det vil hjælpe rorgængerer.

Måske skal vi have et ror i stævnen, så vi lettere kan komme rundt — et der kun er i vandet ved krævende manøvrer.

Vi skal øve os i, at vende om på tofterne under sejladser. Måske kan vi helt undgå at skodde os fra land ved pålandsvind.

Vi bør øve os mere i at holde "rullede pause".

Jeg syntes, at det var nogle elendige vendinger, vi havde under denne sejlads.

- Enten havde vi ikke fart nok i båden
- eller også skal vi ikke ud, når der er 8 m/s eller derover
- eller også skal vi prøve med en styreåre i stævnen.

Dan Feldfos

Og et par kommentarer fra Knud:

Ohoj Dan.

Resultaterne var ikke brugbare, da farten var alt for lav. Det vil være fornuftigt at indføre instruktion og træning af nye padlere. Med en vind på 8 m/s skal der helt anderledes fart på, især under manøvreringer.

Der er næppe tvivl om, at en finne foran vil være gunstig, når der sejles med vinden foran for tværs. I mine manøvreringer med denne finne mærkede jeg helt klart det voldsomme sidetryk på finnen, en kraft, der vil modvirke afdrift.

Den anvendte konstruktion er ikke anvendelig, jf. ovennævnte kraft og den uhensigtsmæssige montage, der udsatte mig for en vandgang, hver gang jeg skulle fastgøre nederste beslag.

En anden konstruktion* er udarbejdet, men ikke fremstillet endnu. Jeg når det næppe før næste sejlads.

*) Denne konstruktion er desværre heller ikke baseret på arkæologien. Det må vi siden se på.

Finnen skal have tre funktioner:

- Lodret placering og fikseret med bladets flade i bådens længdeakse (under almindelig sejlads)
- Lodret placering og drejelig om en lodret akse (under drejning)
- Bladet trækkes fremad, så det bliver fri af vandet (under forsøg uden forfinne)

Det er i øvrigt formålstjenligt at skipper befinder sig midtskibs, så alle kan høre kommandoerne, men det var nu ikke derfor det gik mindre godt. Hovedårsagen var manglende kraft (fart).

Navne og adresser

Formand: J. J. Kjær Rasmussen, Kirsebærhaven 39, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 06 27, e-mail: formand@hjortspring.dk
Næstformand: Jørn Anders Jørgensen, Stolbrogade 45, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 85 03, e-mail: naestformand@hjortspring.dk
Kasserer: Knud E. Andersen, Bygtoften 7, Guderup, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 63 74, e-mail: kek@andersen.mail.dk
Sekretær: Anton Johnsen, Strandvej 1 E, 1. tv, 6400 Sønderborg, tlf. 74 45 62 81, e-mail: antonjohnsen@mail.dk
Øvrige bestyrelse: N. P. Fenger, Søbakken 14, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 04 30
Chresten Møller, Hjortspringvej 23, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 84 63, e-mail: stevninghjorn@worldonline.dk
Inge Skovvang Jensen, Bakken 12, Guderup, 6430 Nordborg, tlf. 75 12 82 89, e-mail: i.skovvang@ofir.dk
Redaktion: Leif Stig Andersen, Fæbrovej 7, Himmark, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 64 49, e-mail: LSAndersen@mail.tele.dk
J. J. Kjær Rasmussen, Kirsebærhaven 39, 6430 Nordborg, tlf. 74 45 06 27, e-mail: formand@hjortspring.dk
Lindeværftet: Dyvigvej 11, Holm, 6430 Nordborg
Internet: <http://www.hjortspring.dk>
<http://home6.inet.tele.dk/hjortspr>

Fra "Historisk dag ved søen"
Fotos: Lesley Quinn

